

Το νησί της Χίου, που βρίσκεται στο Αιγαίο Πέλαγος, είναι το απaráδεκτο «προσωρινό» σπίτι περίπου 2000 προσφύγων. Η συντριπτική τους πλειοψηφία ζει στον καταυλισμό προσφύγων Βιαλ, που βρίσκεται 6,8 χλμ από το κεντρικό λιμάνι και την πόλη της Χίου. Η Βιαλ δεν αποτελεί εξαίρεση από τους περισσότερους καταυλισμούς προσφύγων στην Ελλάδα. Οι συνθήκες είναι δύσκολες, με λίγες τουαλέτες, το φαγητό είναι πολύ ασχημο, τα φίδια και οι αρουραίοι αδιάκοπα εισβάλλουν στις σκηνές και στα κοντέινερ. Οι ΜΚΟ στο νησί παρέχουν τις περισσότερες υπηρεσίες και παροχές, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής περίθαλψης και της διανομής βασικών αγαθών. Η Ομάδα Ανταπόκρισης της Ανατολικής ακτής της Χίου (CESRT), για παράδειγμα, παρέχει το 90% των προμηθειών του καταυλισμού της Βιαλ σύμφωνα με την ιδρύτρια τους, Τούλα Κιτρομιλίδη, που κατάγεται από τη Χίο.

Μια από τις βασικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες σύμφωνα με μια τοπική νομική οργάνωση, είναι ότι η διαδικασία ασύλου τους είναι άδικη. Οι άνθρωποι δεν ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους ή για τα απαιτούμενα διαδικαστικά βήματα, τα οποία είναι πολύ μακρά και περίπλοκα. Ορισμένες συνεντεύξεις προγραμματίζονται για το 2023 και οι ίδιες οι συνεντεύξεις μπορούν να διαρκέσουν έως και 9 ώρες, όπου οι άνθρωποι ξαναζούν τραύματα και επανεξετάζουν πολύ οδυνηρά μέρη του παρελθόντος τους.

Σε αντίθεση με την άσχημες συνθήκες ζωής των προσφύγων στην Χίο, η ίδια η Χίος ήταν πάντα ένα πλούσιο νησί και ακόμη και η ελληνική οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας ελάχιστα την άγγιξε. Οι στάσεις των ντόπιων στη Χίο έχουν αλλάξει με την πάροδο των χρόνων σε σχέση με τους πρόσφυγες. Όταν οι πρώτες βάρκες άρχισαν να φτάνουν στο νησί το 2015, οι άνθρωποι ήταν υποστηρικτικοί. Οι τοπικές ομάδες αλληλέγγυων μαγειρεύαν για τις αφίξεις στον κηπο της Χίου για να δείξουν την αλληλεγγύη τους στους πρόσφυγες και έφταναν μέχρι 700 γεύματα την ημέρα. Μερικοί ντόπιοι δάσκαλοι και η ντόπια ακτιβίστρια Τζένη διοργάνωσαν ανοιχτούς παιδοτοπους για τα παιδιά όλων των καταυλισμών και υποστήριζαν τους πρόσφυγες. Όπως επισημαίνει η Jenny, ακόμη και εκείνοι που δεν βοήθησαν ενεργά τους πρόσφυγες, τους αποδέχονταν επειδή «στην αρχή, πολλοί πρόσφυγες έρχονταν από πλούσιες οικογένειες, κοιμόντουσαν σε ξενοδοχεία, πήγαιναν σε εστιατόρια και σε μερικές περιπτώσεις οι ντόπιοι επωφελούνταν....»

Επί του παρόντος, ωστόσο, εκτός από τη Jenny και την ομάδα αλληλεγγύης της, καθώς και μερικές άλλες τοπικές ΜΚΟ, όπως η CESRT και η FEOX, η δημόσια αντίληψη για τους πρόσφυγες έχει αλλάξει. Η παραπληροφόρηση σχετικά με τους πρόσφυγες τροφοδοτεί ξενοφοβικές συμπεριφορές και οι αντιλήψεις κυμαίνονται από τους ανθρώπους που φοβούνται ότι οι πρόσφυγες στη Χίο είναι εκεί για να μετατρέψουν τη θρησκεία σε Ισλαμική ή ότι οι άνθρωποι δεν θα πρέπει να πλησιάσουν πολύ τους πρόσφυγες επειδή μπορεί να κολλήσουν ασθένειες.

Σε όλη αυτό, ερχεται να προστεθεί και το νεοναζιστικό, φασιστικό πολιτικό κόμμα Golden Dawn και άλλες ανεπιθύμητες ανεπίσημες ομάδες, όπως η πλέον ενεργή επιτροπή για τους πρόσφυγες (Παγκιακή Επιτροπή Αγώνα), που βρίσκονται στη Χίο. Τα τελευταία χρόνια η φασιστικές δυνάμεις ήταν πολύ ενεργές και συνέβαλαν σε βίαιες επιθέσεις κατά των προσφύγων, σε πολλές περιπτώσεις. Πιο συγκεκριμένα σε δύο πογκρόμ το 2016 όταν πρόσφυγες σε διαμαρτυρία κατέλαβαν το λιμάνι της Χίου και οι αλληλέγγυοί δέχθηκαν επίθεση από όγλο στην κεντρική πλατεία και πάλι όταν φασίστες έριξαν βράχους και κοκτέιλ Molotov σε πρόσφυγες από τα τείχη του κάστρου που βρίσκονται πάνω από τον καταυλισμό

της Σούδας. Και οι δύο αυτές επιθέσεις οργανώθηκαν και προ-σχεδιάστηκαν και πολλοί φασίστες ταξίδευαν από την Αθήνα τις προηγούμενες μέρες για να τις πραγματοποιήσουν. Αυτά τα γεγονότα μεγάλης κλίμακας αποτελούν μόνο δύο παραδείγματα αμέτρητων μεμονωμένων επιθέσεων εναντίον προσφύγων καθ' όλη τη διάρκεια των ετών. Όχι μόνο επιτίθονταν σε πρόσφυγες, αλλά οι ντόπιοι υποστηρικτές, όπως η Jenny και οι φίλοι της, έχουν υποστεί ασχημες συνέπειες για την υποστήριξη των προσφύγων. Η Jenny και μια φίλη - η οποία προτιμά να παραμείνει ανωνυμη- έχουν λάβει απειλές θανάτου, εκφοβισμούς βίας και επιθέσεις. Αυτοί οι εκφοβισμοί και οι επιθέσεις έχουν αποθαρρύνει τη βοήθεια στους πρόσφυγες αρκετών ανθρωπων, με το φόβο του τι μπορεί να συμβεί.

Το 2019, η πιο πρόσφατη επίθεση έγινε πριν από 3 μήνες, όπου ρίχτηκαν στους πρόσφυγες αυγα. Ωστόσο, σήμερα οι βίαιες επιθέσεις της Χρυσής Αυγής και άλλων φασιστικών ομάδων έχουν υποχωρήσει μετά από ορισμένες βαρύτερες ποινές φυλάκισης που δόθηκαν σε μερικά από τα μέλη τους μετά την επίθεση εναντίον του αρχηγού της αστυνομίας Αθανάσιου Βασιούκα το 2017 όταν δεν ήταν με στολή και πιστεψαν να είναι κάποιος που υποστηρίζει τους πρόσφυγες. Ως εκ τούτου, ήταν πολύ πιο ασφαλής στους δρόμους, τόσο για πρόσφυγες όσο και για τοπικούς ακτιβιστές, αλλά σύμφωνα με τη Jenny και τους φίλους της, ο πραγματικός κίνδυνος είναι μεγαλύτερος από ποτέ. Πριν, οι φασίστες ήταν ορατοί και ανοιχτοί για τις απόψεις τους. Τώρα, οι άνθρωποι με τις ίδιες ιδέες για βίαιη καταστολή και φόβο για την ποικιλομορφία είναι ντυμένοι με κοστούμια και γραβάτες και οι απόψεις τους αντικατοπτρίζονται στις πολιτικές που νομοθετούν. Ξέρουν πώς να αιχμαλωτίζουν την κοινή γνώμη και αποκρύπτουν τα κίνητρά τους με εθνικιστικά και λαϊκιστικά συναισθήματα. Στις 3 Ιουνίου 2019, οι πρόσφατες δημοτικές εκλογές στη Χίο κερδήθηκαν από τον πρώην στρατιωτικό κ. Σταμάτη Καρμαντζή με περίπου το 52% των ψήφων. Ο Καρματζής θα γίνει ο νέος δήμαρχος της Χίου. Στο παρελθόν έχει σχολιασει ότι " καλός Τούρκος είναι ο νεκρός Τούρκος" και μοιράζεται πολλές από τις αξίες της Επιτροπής κατά των Προσφύγων. Επιπλέον, μερικές έδρες στο Δήμο ανήκουν στο κόμμα Χίος Μπρόστα το οποίο είναι ένα νέο πολιτικό κόμμα που συνδέεται με την Επιτροπή κατά των Προσφύγων.

Λόγω του περαιτέρω πολιτικού κλίματος κατά των προσφύγων, οι τοπικοί ακτιβιστές φοβούνται ότι η ρητορική μίσους θα νομιμοποιηθεί και ότι τα άκρα δεξιά κινήματα θα υποστηριχθούν από όσους βρίσκονται στην εξουσία. Οι εκλογές αυτές είναι από μόνα τους μέρος ενός ευρύτερου εθνικού ελληνικού κινήματος προς την άκρα δεξιά και σε λίγους μήνες η δεξιά αναμένεται να κερδίσει τις εθνικές εκλογές, καθιστώντας τις εξελίξεις αυτές ακόμα πιο ανησυχητικές, καθώς θα αντικατοπτρίζονται στις συνθήκες ζωής και στις διαδικασίες ασύλου των προσφύγων σε όλη την Ελλάδα.

Σύμφωνα με τοπικούς ακτιβιστές, μερικές από τις αναμενόμενες συνέπειες αυτών των πολιτικών ιδεολογιών που κερδίζουν περισσότερη δύναμη είναι:

- Η Βία μπορεί να γίνει κέντρο κράτησης και κλειστος καταυλισμός, που σημαίνει ότι οι άνθρωποι δεν θα μπορέσουν να ερθουν ελεύθερα στην πόλη για να αγοράσουν αναγκαία είδη ή να επισκεφθούν κοινοτικά κέντρα που διοικούνται από ΜΚΟ, όπως το Action for education και άλλες που παρέχουν ένα ασφαλές χώρο στους πρόσφυγες να μάθουν δεξιότητες, να χαλαρώσουν και να απολαύσουν μια κοινότητα εκτός καταυλισμού.
- Πιθανόν να ξεκινήσουν μαζικές απελάσεις, κάτι που λίγοι άνθρωποι θα γνωρίζουν και οι δημόσιες πληροφορίες σχετικά με αυτό είναι πολύ περιορισμένες
- στρατιωτικοποίηση των συνόρων, αυξημένες προσπάθειες επαναπροωθησεων

Αυτές οι εξελίξεις πρέπει να εμποδιστούν και πρέπει να ακολουθηθεί το παράδειγμα των γενναίων ανθρώπων που είναι αλληλέγγυοι με τους πρόσφυγες: Να παλεψουμε στους δρόμους ενάντια σε αυτές τις ιδεολογίες και να ασκήσουμε δημόσια πίεση στις αρχές όχι μόνο για την αξιοπρέπεια και το σεβασμό των προσφύγων αλλά για να αλλάξουμε τη συστηματική βία που ασκείται στους πρόσφυγες μέσα στο σημερινό πολιτικό πλαίσιο τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα.

Πράγματι, αυτές οι εξελίξεις δεν περιορίζονται στη Χίο ή την Ελλάδα, αλλά υπάρχουν σε πολλές χώρες και πόλεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Τα στρατόπεδα προσφύγων, όπως η Βιαλ, όχι μόνο παρεχουν ασχημες συνθήκες διαβίωσης για τους πρόσφυγες, αλλά και περιθωριοποιούν και αποκλείουν τους πρόσφυγες από την κοινωνία, επιτρέποντας τις προκαταλήψεις και το μίσος να μεγαλώνουν. Η ΕΕ πρέπει να καταργήσει τον κανονισμό του Δουβλίνου και να επιτρέψει στους ανθρώπους να αναζητούν ελεύθερα μια καλύτερη ζωή.